

Władysław Kostka
1905-1939
Poległ nad Bzurą

[XIX°H)] Władysław Kostka urodził się, jako ósme z kolei dziecko, 1 listopada 1905 roku, w Garczu gmina Chmielno pod Kartuzami. Jego ojcem był Marceł Kostka¹ (1865 – 1941), matką Marta z domu Gdaniec.

Rodzice Władysława Kostki zadbali o jego staranne wykształcenie. Ukończył szkołę podstawową w rodzinnym Garczu, następnie Gimnazjum Klasyczne w Kościerzynie. Maturę Władysław Kostka² zdał w Gimnazjum im. Króla Jana Sobieskiego w Wejherowie w 1923 roku, w słynnej „GAMAJ”. Wychowanie religijne w domu miało duży wpływ na jego życie, początkowo zamierzał oddać się stanowi duchownemu. Został klerykiem Seminarium Duchownego w Pelplinie³. Ostatecznie jednak zrezygnował z tego zamiaru i rozpoczął studia prawnicze na Wydziale Prawa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, które ukończył⁴ w 1929 roku z wyróżnieniem. W czasie studiów, podobnie jak jego bracia: Leon, Jan i Wacław, działał jako filister korporacji „Pomerania” w Poznaniu⁵. Pracę zawodową rozpoczął w sądzie grodzkim jako sędzia w Kartuzach, a także w Kościerzynie⁶. Następnie został skierowany do Tczewa, gdzie pracował jako sędzia sądu grodzkiego z dwoma sędziami: Alfonsem Kolasińskim i Stanisławem Bilińskim, następnie do Ostrowa Wielkopolskiego. Jako młody, zdolny sędzia został awansowany na Naczelnika Sądu Grodzkiego w Nakle nad Notecią. W Nakle pracował i mieszkał w latach 1937 – 1939. Tam zastał go wybuch drugiej wojny światowej.

Po ukończeniu Szkoły Podchorążych w Śremie - jako podporucznik Wojska Polskiego - objął dowództwo 2 Kompanii Moździerzy 62 pp. W II wojnie światowej był wcielony do w armii „POMORZE” pod dowództwem gen. dyw. Władysława Bortnowskiego. Po jego wzięciu do niewoli niemieckiej dowództwo objął generał Tadeusz Kutrzeba⁷ - dowódca armii „POZNAN”. To pod jego rozkazami brał bezpośredni udział w największej bitwie kampanii wrześniowej, rozegranej w dniach od 9 do 20 września 1939 nad Bzurą. Po początkowych sukcesach wojsk polskich wojska niemieckie rozpoczęły natarcie. Większość sił polskich została okrążona i rozbita. Tylko część oddziałów polskich przebiła się z okrążenia, z 14 na 15 września przekroczyła Bzurę pod Brochowem. Droga przez Puszcę Kampinoską do Warszawy nie była łatwa. Wolno poruszające się piaszczystymi drogami wojska napotykały umocnione pozycje wroga, były dziesiątkowane przez niemieckie czołgi i samoloty. Kostka poległ od kuli wroga śmiercią bohatera w obronie Ojczyzny 19 września 1939 roku w miejscowości Miszory (Myszory⁸ w gminie Brochów) lub Famułki Królewskie (są to wsie oddległe od siebie o około 2,5 km, leżące na skraju północnego pasa wydmowego i bagiennego w Puszczy Kampinoskiej).

Jak wspomina sołtys wsi Janówka - Lucjan Kasprzak⁹ - w nocy z 17 na 18 września przeprowadzał żołnierzy z rozbitych oddziałów do Puszczy Kampinoskiej przejściem między Miszorami a wsią Wilce Tułowskie. 18 września do Janówki wkroczyli Niemcy. Zasługą Kasprzaka było sporządzenie spisu poległych żołnierzy. Starannym, równym pismem

¹ Roman Robaczewski, op. cit., s. 40-43

² Krystyna Lewandowska i Maria Sobieszek, *Gamaja czyli Alma Mater Wejheroviensis*. Wydano Wejherowo 1999

³ Wacław Michał Kostka, *Historia lub kronika rodzinna domu moich rodziców*. Maszynopis, Chojnice 1980

⁴ Stanisław Kasznica, *Kronika Uniwersytetu Poznańskiego za rok szkolny 1928/29 za Rektoratu Prof. Dr Edwarda Lubicza Niezabitwskiego i otwarcie roku szkolnego 1929/30 przez nowego Rektora Prof. Dr Stanisława Kasznica w dniu 20 października 1929*. Poznań 1930, s. 144

⁵ Wojciech Heppner, Dział Historyczny Listy Imienne Poznańskich K A Poznań. Biuletyn 14

Stowarzyszenia Filistrów Polskich Korporacji Akademickich w Warszawie. Wyd. Warszawa 1997, s. 44

⁶ Tadeusz Pietrykowski, Sędzia Sądu Okręgowego w Toruniu, *SĄD APELACYJNY W TORUNIU 1920-1933*, Wydano Toruń 1934, s. 65 i 70

⁷ Czesław Sojecki (pod kier.), *Mała encyklopedia powszechna*. „PWN”, Warszawa 1969, s. 549

⁸ B. Affek-Bujalska, St. Broniewski „Orsza”, Cz. Grzelak i in., *Księga pochowanych żołnierzy polskich poległych w II wojnie światowej*, Oficyna Wydawnicza „Ajaks”, Pruszków 1993, tom 2, s. 355

⁹ Maciej Wojewoda, *Strażnik pola bitwy*, „Puszcza Kampinoska” 1996, nr 3-4 (12), s. 30 i 31

wpisywał imiona i nazwiska, daty urodzenia, stopienie wojskowe i miejsce pierwszego pochówku. Sporządzona przez niego księga poległych przetrwała okupację i obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Ziemi Sochaczewskiej. Potem, z własnych pieniędzy, zakupił 1200 pocztówek i powiadamiał najbliższych o dacie śmierci i miejscu pochówku. Taka kartka pocztowa, jak wspomina rodzina Władysława Kostki, dotarła również do nich dwukrotnie: pierwszy raz od jego wojennego kolegi w 1941, a drugi raz 1952 roku - gdy dokonano ekshumacji zwłok z Janowa na Powązki. Lucjan Kasprzak zmarł w styczniu 1989 r.

Władysław Kostka został pochowany we wspólnej mogile żołnierskiej na cmentarzu wojskowym w 1941 roku Janowie¹⁰. Decyzją władz jego prochy zostały w 1952 roku, przeniesione z Janowa¹¹ na cmentarz zasłużonych Polaków na Powązkach w Warszawie. Według najnowszych wiadomości został on pochowany nie na Powązkach, lecz na cmentarzu wojskowym w Laskach pod Warszawą, w gminie Izabelin. Znajduje to potwierdzenie w „Księdze pochowanych żołnierzy polskich poległych w II wojnie światowej”, Tom I ŻOŁNIERZE WRZEŚNIA a – m, Oficyna Wydawnicza „Ajaks”, Pruszków 1993, s. 355, a także wynika z informacji uzyskanych z Muzeum Ziemi Sochaczewskiej. Władysław Kostka był podporucznikiem w armii „POMORZE” 15 DP pod dowództwem gen. bryg. Wincentego Przyjałkowskiego i dowódcy piechoty dywizyjnej płka Albina Skrzeczyńskiego., 62 pp, którego dowódcą był generał Michał Karaszewicz-Tokarzewski. Jego formacja została zaatakowana przez grupy uzbrojonych cywilnych Niemców - obywateli niemieckich, gdy dokonywała przemarszu przez Bydgoszcz. Te wydarzenia, trwające w dniach od 3 - 5 września 1939 roku, wywołały reakcję polskich władz wojskowych i ludności cywilnej, co z kolei stało się pretekstem do przeprowadzenia na wielką skalę krwawych prześladowań i odwetu Niemców, znanym pod nazwą „krwawej niedzieli”.

Ożeniony z Ewą Landsberg¹² z Miłobądz koło Tczewa, w woj. pomorskim, miał tylko dwóch synów: **Mestwina**, który został profesorem akademickim oraz współtwórcą prywatnej Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania oraz **Radomira** – prezesa Spółdzielni Mieszkaniowej w latach 1979 – 1982 na Osiedlu Młodych w Gdańsku Żabiance, a w latach 1982 – 1990 dyrektora technicznej Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańsk.

Osiągnięcie takiego statusu społecznego było niewątpliwie rezultatem poświęcenia ich matki, która wychowywała ich samotnie, obdarzając macierzyńską miłością, nie szczędząc środków materialnych na ich wykształcenie w renomowanych uczelniach polskich.

*Zdjęcie i biogram pochodzi z książki pt. : **KOSTKOWIE HERBU DĄBROWA**, aut. :Jerzy Antoni Kostka Wyd. Z.P. POLIMER Koszalin 2010, s. !87-189*

¹⁰ Maciej Wojewoda , op. cit., s. 31

¹¹ Maciej Wojewoda , op. cit., s. 31

¹² Krzysztof Kowalkowski, op. cit., s. 27, 31, 60, 62, 78 i 98